

اثرات داروی اسپرونولاکتون روی هورمون‌های محور هیپوفیز-گناد در موشهای صحرایی ماده

فرهاد مرادی (M.Sc.)^۱، اکبر زراعت‌پیشه (Ph.D.)^۲، مهرداد شریعتی (Ph.D.)^۳، مختار مختاری (Ph.D.)^۳

۱- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه آزاد اسلامی- واحد نورآباد ممسنی، ممسنی، ایران

۲- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه آزاد اسلامی- واحد جیرفت، جیرفت، ایران

۳- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه آزاد اسلامی- واحد کازرون، کازرون، ایران

چکیده

زمینه و هدف: اسپرونولاکتون به عنوان یک داروی دیورتیک و آنتاگونیست آلدوسترون در درمان فشار خون بالا، اختلالات کبدی، کلیوی و قلبی و همچنین پرمویی در زنان مصرف می‌گردد. از اثرات جانبی این دارو، کاهش میل جنسی و اختلال در قاعدگی گزارش شده است. با توجه به عدم بررسی اثرات اسپرونولاکتون روی هورمون‌های محور هیپوفیز-گنادها، این تحقیق با هدف بررسی اثرات احتمالی این دارو بر هورمون‌های این محور انجام گرفت.

روش بررسی: پژوهش حاضر روی پنج گروه موش صحرایی بالغ، هر گروه شامل نه سر موش انجام شد. گروه کنترل هیچ دارویی دریافت نکردند. گروه ششم حلال داروی اسپرونولاکتون (سرم فیزیولوژی) و گروه‌های تیمار ۱ تا ۳ به ترتیب غلظت‌های ۲۵ و ۵۰ و 100 mg/kgBW اسپرونولاکتون را به صورت دهانی-حلقی (خوراکی) و به مدت ۱۴ روز دریافت کردند. پس از طی این مدت هورمون‌های LH، FSH، استروژن و پروژسترون به روش رادیوایمونواسی (RIA) مورد سنجش قرار گرفت و نتایج حاصل بین گروه کنترل و سایر گروه‌ها مورد مقایسه قرار گرفت. $p < 0/05$ به عنوان سطح معنی‌داری در نظر گرفته شد.

نتایج: میانگین غلظت هورمون FSH در گروه‌های تیمار ۱ تا ۳ و گروه‌های ششم و کنترل (به صورت $M \pm SEM$) به ترتیب $0/11 \pm 0/01$ ، $0/14 \pm 0/02$ ، $0/38 \pm 0/06$ ، $0/16 \pm 0/02$ و $0/18 \pm 0/03$ بود که فقط در گروه تیمار ۳ افزایش معنی‌داری را نسبت به گروه کنترل نشان داد. مقدار هورمون LH نیز به ترتیب $0/13 \pm 0/01$ ، $0/19 \pm 0/02$ ، $0/14 \pm 0/02$ ، $0/13 \pm 0/01$ و $0/12 \pm 0/02$ بود که فقط در دوز 50 mg/kg B.W. نسبت به گروه کنترل تغییرات معنی‌داری دیده شد. کلیه مقادیر LH، FSH بر حسب mIU/mL می‌باشد. مقادیر هورمون استروژن بر حسب pg/mL به ترتیب $0/99 \pm 21/03$ ، $0/99 \pm 22/05$ ، $0/43 \pm 7/22$ ، $0/13 \pm 32/01$ ، $0/43 \pm 32/04$ و $0/13 \pm 19/09$ و همچنین مقادیر هورمون پروژسترون بر حسب $pMol/mL$ به ترتیب $0/100 \pm 24/9$ ، $0/72 \pm 15/09$ ، $0/72 \pm 19/7$ ، $0/72 \pm 19/7$ و $0/72 \pm 19/7$ بود که در هیچ یک از گروه‌های تجربی و ششم نسبت به گروه کنترل اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد. **نتیجه‌گیری:** نتایج مطالعه حاضر نشانگر تاثیر معنی‌دار و وابسته به دوز داروی اسپرونولاکتون بر هورمون‌های LH و FSH می‌باشد. همچنین بیانگر این است که این دارو تاثیری بر غلظت هورمون‌های جنسی ندارد و بنابراین مصرف آن باعث اختلالات هورمونی نمی‌گردد.

کلید واژگان: اسپرونولاکتون، استروژن، پروژسترون، محور هیپوفیز-گناد، موشهای صحرایی، هورمون‌های جنسی، LH، FSH.

مسئول مکاتبه: دکتر اکبر زراعت‌پیشه، بن بست سوم، کوچه مدنی ۳، خیابان مدنی، نورآباد ممسنی، کدپستی: ۳۷۶۶۷-۷۳۵۱۹، فارس، ایران.

پست الکترونیک: a.zeraatpish@yahoo.com

دریافت: ۸۷/۶/۲۷ پذیرش: ۸۷/۱۰/۴